

Zdeněk Kopal

Zdeněk Kopal v roce 1984

Astronomické tradice v Pardubickém kraji

Litomyšlský rodák Zdeněk Kopal (1914–1993) je nejvýznamnějším českým astronomem 20. století. Stal se světovou autoritou ve výzkumu zákrytových dvojhvězd a významně se podílel také na přípravách letů člověka na Měsíc, zahájených na konci 60. let. Po studiích v Praze odešel těsně před okupací Československa v roce 1938 do USA. Za války působil na observatoři Harvardovy univerzity, kde se zabýval teorií těsných dvojhvězd, a v Massachusettském

technologickém ústavu, kde pracoval na obranných projektech pro armádu a námořnictvo v oborech balistiky a aerodynamiky. V roce 1945 získal americké státní občanství.

Počátkem 50. let přesídlil Kopal do Velké Británie, kde se stal profesorem astronomie na univerzitě v Manchesteru. Roku 1958 s ním v rámci přípravy pilotovaných letů na Měsíc navázala spolupráci NASA. Následně byl pověřen vedením projektu, jehož úkolem bylo pořídit detailní mapy našeho nejbližšího vesmírného souseda. Jako poděkování za významný příspěvek k úspěchu projektu Apollo mu vedení NASA věnovalo vzorek měsíčního prachu. Vysypal ho na hrobě Julese Verna – muže, který předpověděl lety na Měsíc sto let před jejich uskutečněním.

Zdeněk Kopal byl astronom s velkou matematickou erudicí, vedle studia vlastností a vývoje těsných dvojhvězd a měsíční topografie se věnoval také aplikované matematice. Počet jeho publikací je mimořádně vysoký – čítá přes 400 odborných pojednání a kolem 50 knih. Kopal byl též členem řady prestižních vědeckých společností a nositelem mnoha vědeckých vyznamenání.

Se svou vlastí udržoval stálé kontakty a nikdy nezapomněl ani na své rodné město, které mu v roce 1991 udělilo čestné občanství. Na základě Kopalova výslovného přání byla také část jeho vědecké pozůstalosti uložena do Státního okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli.